

Gra szczególnie polecana dla osób, które lubią gorące dyskusje lub interesują się relacjami międzynarodowymi.

Gra o metale

Cele gry

– Zapoznanie uczestników z problematyką dostępu do zasobów na przykładzie metali ziem rzadkich, które są niezbędne do produkcji powszechnie używanych sprzętów, m.in. samochodów czy elektroniki użytkowej, a także do produkcji urządzeń wykorzystywanych w celu pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł.

– Uświadomienie, że mimo bardzo ważnej roli metali ziem rzadkich w globalnej gospodarce, ich zasoby są ograniczone, a wydobycie wiąże się z wysokimi kosztami środowiskowymi i społecznymi.

Miejsce

sala lekcyjna, gimnastyczna

Liczba graczy

W każdą przydzieloną rolę (poszczególne państwa i sąd) musi się wcielić przynajmniej jedna osoba, czyli do gry potrzebnych jest minimum 5 osób. Liczba graczy nie powinna być większa niż 15 osób – po 3 osoby do każdej roli. Ewentualne dodatkowe osoby można przekierować do zasobów sądu.

Prognozowany czas gry

ok. 105 minut (10 minut wprowadzenia i przydzielenia ról, 10 minut sczytywania ról, 12 minut każda z 5 tur, 10 minut czas na pytania sądu i werdykt, 15 minut na omówienie gry)

Wiek graczy

Dedykowany przedział wiekowy graczy: młodzież ponadgimnazjalna, dorośli.

Poziom przygotowania graczy

Zalecane jest, by uczestnicy przed grą zapoznali się z podstawowymi informacjami na temat mechanizmu i zasad prowadzenia negocjacji, a także działania sądu arbitrażowego. Wskazane jest także, by uczestnicy posiadali podstawową wiedzę na temat metali ziem rzadkich – ich wykorzystania oraz rozmieszczenia zasobów na świecie.

Fabula gry

Gra koncentruje się wokół problematyki metali ziem rzadkich – pierwiastków, które stanowią zasób nieodnawialny, a są niezbędnym składnikiem nowoczesnych technologii, takich jak elektronika użytkowa, samochody, sprzęt medyczny, a nawet elektrownie jądrowe czy produkcja szkła.

Oto przykłady kilku metali ziem rzadkich i sposobów ich wykorzystania:

- ➔ cer – produkcja szkła i stali,
- ➔ lantan – produkcja klisz rentgenowskich i katalizatorów do redukcji spalin,
- ➔ europ – produkcja czerwonego fosforu w ekranach CRT,
- ➔ gadolin – produkcja zielonego fosforu w ekranach CRT i scyntylatorów w obrazowaniu rentgenowskim,
- ➔ samar i neodym – produkcja wysokoenergetycznych materiałów magnetycznych,
- ➔ erb – budowa laserów i wzmacniaczy optycznych,
- ➔ promet – produkcja baterii jądrowych.

Większość, bo 40% metali rzadkich na świecie występuje na terenie Chin. Różne czynniki związane z wydobyciem – o których uczestnicy będą dowiadywać się w trakcie gry – sprawiają, że kraj ten dąży do ograniczenia wydobycia.

Ograniczenie eksportu metali rzadkich przez Chiny spowodowało, że USA, Japonia i Unia Europejska wniosły skargę do Światowej Organizacji Handlu (WTO). Powołany do zbadania tej sprawy sąd arbitrażowy ma za zadanie rozstrzygnięcie sytuacji związanej ze zmniejszeniem eksportu metali z Chin do tych krajów. Gra jest symulacją spotkania przedstawicieli państw przed sądem arbitrażowym.

Zasady i przebieg gry

Na początku prowadzący przedstawia uczestnikom tematykę gry. Następnie, pyta graczy, kto chciałby zasiadać w składzie sądu arbitrażowego WTO – dokonując wyboru składu dowolnie wybraną przez siebie metodą. Pozostali gracze zostają podzieleni na podgrupy reprezentujące:

- ➔ rząd Chin,
- ➔ rząd Japonii,
- ➔ rząd USA,
- ➔ przedstawicielstwo Unii Europejskiej.

Uwaga! Należy rozdzielić osoby charyzmatyczne, łatwo się komunikujące, o tendencjach liderkich, by wyrównać szanse pomiędzy poszczególnymi grupami.

Prowadzący grę informuje uczestników o zasadach, jakie obowiązują w grze.

- ➔ Rozprawa sądowa przebiega w 5 turach.
- ➔ Przed pierwszą turą każda grupa otrzymuje informacje wprowadzające do sytuacji, w jakiej się znajduje w postaci kart ról.
- ➔ Na podstawie otrzymanych informacji, każde państwo w pierwszej turze prezentuje swoją sytuację i stanowisko.
- ➔ W kolejnych czterech turach każde państwo musi przedstawić argumenty uwzględniające informacje napływające od pozostałych z kraju (niektóre wspierają jego stanowisko negocjacyjne, inne je utrudniają).

Każda z grup dostaje swoją kartę roli.

Następnie, członkowie grup mają za zadanie zapoznać się z kartami ról, a ich reprezentanci przedstawić stanowiska poszczególnych krajów. Kolejność wystąpień ustala sąd.

Po zakończeniu pierwszej tury, postanieniec dostarcza wszystkim stronom występującym przed sądem dodatkową informację, którą gracze będą musieli uwzględnić w kolejnej turze w swoich wypowiedziach. Ponadto, poszczególne państwa mogą w kolejnych turach odnosić się do treści i argumentów – zarówno „za”, jak i „przeciw”, prezentowanych przez ich oponentów. Od drugiej tury kolejne rundy przebiegają w podobny sposób: postanieniec dostarcza informacje państwom, a te muszą uwzględnić je w kolejnej wypowiedzi.

Na końcu sąd arbitrażowy zadaje każdemu z państw pytania, nawiązując do argumentów, które zostały przedstawione w trakcie obrad.

Na podstawie zgromadzonych informacji oraz korzystając z wytycznych z karty roli, sąd wydaje wyrok i uzasadnia go.

Omówienie gry

Na początku można zadać ogólne pytanie o refleksje uczestników, ich odczucia w związku z rolą, jaką odegrali oraz przebiegiem spotkania przed sądem.

- Co sądzą o wyroku sądu?
- Co wpłynęło na wydanie przez sąd takiego, a nie innego werdyktu?
- Jak sądzicie, jakie skutki społeczne i środowiskowe mogłyby mieć wdrożenie takiej decyzji? Prowadzący powinien moderować dalszą dyskusję w taki sposób, aby zostały w niej poruszone najważniejsze wątki edukacyjne:
- Co może oznaczać eksploatacja i wyczerpywanie się zasobów ziem rzadkich dla środowiska naturalnego i społeczeństwa? Jakie sytuacje może to powodować?
- Czy rola sądu jest ważna i jak może przetożyć się na sytuację na świecie?
- Co poszczególne państwa powinny uwzględnić w swoim planowaniu, jeśli chodzi o korzystanie z zasobów?

Rekwizyty

- skopiowane karty ról dla każdego gracza
- zestaw informacji dodatkowych dla poszczególnych państw, którymi dysponuje postanieniec
- dodatkowo można przygotować plakietki lub tabliczki z flagami i nazwami krajów – do oznaczenia każdej z grup

Załączniki

1. Karty ról
2. Informacje dla postać

Sąd Arbitrażowy Światowej Organizacji Handlu

Sąd arbitrażowy, którego jesteście członkiem, został powołany w celu rozstrzygnięcia sporu dotyczącego handlu metalami ziem rzadkich – pierwiastków o bardzo ograniczonym występowaniu, ale niezbędnych do produkcji wielu używanych na co dzień przedmiotów. Przed wami siedzą przedstawiciele Chin, USA, Japonii oraz Unii Europejskiej.

USA, Japonia, oraz UE złożyły wniosek o obłożenie Chin embargiem, jeżeli ponownie ograniczą eksport metali ziem rzadkich.

Waszym zadaniem jest:

- Udzielanie wypowiedzi wszystkim zainteresowanym stronom w każdej turze.
- Zadanie pytania po ostatniej turze każdej ze stron, odnosząc się do prezentowanych przez nią argumentów (można też zadać pytanie odnośnie argumentów innych stron).
- Wydanie werdyktu przy uwzględnieniu skutków decyzji, które opisane są poniżej. Sąd podejmując decyzję powinien uwzględnić jej skutki społeczne, ekonomiczne i środowiskowe.

Potencjalne skutki decyzji:

Co się może stać, gdy Chiny uwolnią wydobycie zasobów metali ziem rzadkich?

Niekontrolowane wydobycie może spowodować wyczerpanie złóż oraz doprowadzić do konfliktów zbrojnych, kryzysu technologicznego i gospodarczego na świecie.

Niekontrolowane wydobycie może doprowadzić do katastrofy ekologicznej na dużą skalę, gdyż Chiny, by obniżyć koszty, do tej pory ryzykowały sięgając po coraz bardziej niedostępne pokłady. Niemożność stworzenia rezerw przez Chiny przy trudnej sytuacji politycznej tego kraju może doprowadzić do zamieszek społecznych, a nawet konfliktu zbrojnego.

Co może się stać, gdy Chiny będą nadal zmniejszać eksport metali rzadkich?

Może to spowodować zahamowanie rozwoju nowych technologii ważnych dla rozwoju ludzkości w Japonii. Zahamowanie eksportu może spowodować, że USA zaczną poszukiwania i rabunkową eksploatację metali w krajach niestabilnych politycznie, np. na obszarze Ameryki Południowej. Ograniczenie krajom Unii Europejskiej dostępu do złóż może spowodować zahamowanie rozwoju inwestycji w OZE i tym samym destabilizację strefy euro oraz problemy polityczne i kryzys gospodarczy – co wpłynie na zyski, jakie czerpią z tego regionu, np. w oparciu o wymianę gospodarczą, Chiny.

Nałożenie embarga na Chiny, jako konsekwencja zmniejszania przez nich eksportu, może spowodować potężny kryzys gospodarczy i tym samym przyczynić się do pogorszenia sytuacji społeczno-ekonomicznej ludności tego kraju.

Przedstawiciele USA

Jesteście przedstawicielstwem USA. Wasz rząd złożył do WTO skargę popartą przez rządy Japonii i UE na Chiny – kraj, który dysponuje ok. 40% światowych zasobów metali ziem rzadkich, tym samym mając monopol na handel tymi metalami.

Zdecydowaliście się na złożenie skargi, ponieważ Pekin zaczął gwałtownie ograniczać eksport niezbędnych wam metali. Chiński rząd zapowiedział, że w przyszłym roku eksport zostanie ograniczony o dalsze 30%. Chińskie ministerstwo handlu potwierdziło, że będą ograniczenia, nie ogłoszono tylko jakie.

Cześć waszych polityków twierdzi, że Pekin chce wyrugować amerykańskie firmy z szybko rozwijającego się rynku nowoczesnych urządzeń i zapewnić w ten sposób pracę dla chińskich robotników i zyski dla własnych firm.

Metale rzadkie są niezbędnym składnikiem produkcji przemysłowej – USA nie mogą sobie pozwolić na to, żeby z powodu ich braku ucierpiały amerykański przemysł i – co za tym idzie – cała gospodarka. Doprowadziłoby to do zachwiania waszej pozycji jednego z liderów światowej gospodarki i polityki.

Waszym celem jest doprowadzenie do zmiany stanowiska przez rząd chiński lub do obłożenia Chin embargiem, które zostanie zdjęte tylko wówczas, kiedy Chiny zdecydują się na nieograniczenie eksportu metali ziem rzadkich na rynek międzynarodowy.

Przedstawiciele Chin

Jesteście przedstawicielami Chin – kraju, który dysponuje ok. 40% światowych zasobów metali ziem rzadkich i zapewnił sobie praktycznie światowy monopol w handlu tymi metalami.

Dzieje się to kosztem dużych strat środowiskowych oraz trudnych warunków pracy waszych robotników.

Sięgacie po coraz trudniej dostępne złoża metali, co wymaga inwestowania w nową, drogą technologię wydobywczą. To, jak również wymienione czynniki środowiskowe i społeczne oraz związane z nimi koszty powodują, że wasz rząd ogranicza wydobycie.

Świadomość, że złoża wydobywane na taką skalę mogą się wyczerpać powoduje, że wasz rząd chce zabezpieczyć się tworząc krajowe rezerwy metali.

Do Światowej Organizacji Handlu wpłynęła skarga rządu USA poparta przez rząd Japonii i UE w związku z gwałtownym ograniczeniem eksportu rud metali przez wasz kraj.

W tym roku wasz rząd zezwolił na wywiezienie z Chin o 40% mniej metali niż w zeszłym roku.

Jednocześnie zdajecie sobie sprawę z trendów na światowych rynkach i rosnącego zapotrzebowania na technologie wykorzystujące metale ziem rzadkich. Jesteście oburzeni, że społeczność międzynarodowa ingeruje w wasze wewnętrzne decyzje gospodarcze – w końcu macie prawo podejmować dowolne decyzje w kwestii zasobów znajdujących się w waszym kraju.

Przedstawiciele UE

Jesteście przedstawicielstwem Unii Europejskiej, popierającej skargę USA do WTO na Chiny – kraj, który dysponuje ok. 40% światowych zasobów metali ziem rzadkich i ma monopol na handel tymi metalami. Zdecydowaliście się na złożenie skargi, ponieważ Pekin zaczął gwałtownie ograniczać eksport niezbędnych waszemu krajowi metali. Chiński rząd zapowiedział, że w przyszłym roku eksport zostanie ograniczony o dalsze 30%. Chińskie ministerstwo handlu potwierdziło, że będą ograniczenia, na razie nie wiadomo tylko jakie.

Ograniczenie dostępu do metali ziem rzadkich, wykorzystywanych w technologiach odnawialnych źródeł energii może oznaczać, że rozwój tej gałęzi energetyki ulegnie ogromnemu spowolnieniu, co zaowocuje jeszcze większym uzależnieniem UE od paliw kopalnych i krajów posiadających ich zasoby, np. Rosji, eksportującej do Unii gaz ziemny i ropę, a tego UE bardzo chciałaby uniknąć.

Zdajecie sobie sprawę, że wydobycie metali ziem rzadkich zanieczyusza środowisko, ale wiecie, że bez nich rozwój nowych, w tym ekologicznych technologii jest niemożliwy. Waszym celem jest doprowadzenie do tego, aby Chiny zmieniły stanowisko w kwestii handlu metalami lub do obłożenia tego kraju embargiem, które zostanie zdjęte tylko wówczas, kiedy Chiny zdecydują się na nieograniczenie eksportu metali ziem rzadkich na rynek międzynarodowy.

Kartyról

Przedstawiciele Japonii

Jesteście przedstawicielstwem Japonii, popierającej skargę USA do WTO na Chiny – kraj, który dysponuje ok. 40% światowych zasobów metali ziem rzadkich i ma monopol w handlu tymi metalami.

Zdecydowaliście się na złożenie skargi, ponieważ Pekin zaczął gwałtownie ograniczać eksport niezbędnych waszemu krajowi metali. Chiński rząd zapowiedział, że w przyszłym roku eksport zostanie ograniczony o dalsze 30%. Chińskie ministerstwo handlu potwierdziło, że będą ograniczenia, na razie wiadomo tylko jakie.

Japonia zużywa rocznie 30 tys. ton metali ziem rzadkich, a w tym roku dostanie z Chin tylko 15 tys. ton. Nawet po zakupach interwencyjnych w innych częściach świata, Japonii może zabraknąć 10 tys. ton metali. To zagraża całej gospodarce japońskiej, która bazuje na produkcji nowych technologii, do których wykorzystuje się metale ziem rzadkich.

Zahamowanie eksportu z Chin zagraża całemu społeczeństwu, gdyż te stowane i planowane rozwiązania technologiczne nie będą mogły zostać wdrożone, a rząd japoński licząc na zyski z wynalazków włożył w badania ogromne środki.

Informacje dodatkowe – przekazywane przez posłańca

Chiny 1. Rząd chiński planuje, w zamian za podniesienie cen rudy, przekazywanie dodatkowych przychodów na wspieranie na terenie Chin inwestycji związanych z ochroną środowiska i zdrowia mieszkańców z regionów wydobycia. Potwierdza informacje o ograniczeniu wydobycia tego surowca.

Chiny 2. Rząd chiński może utrzymać eksport na dotychczasowym poziomie tylko do jednego z krajów, w przypadku pozostałych zostanie on zmniejszony. Nie ma preferencji, co do kraju, do którego chce utrzymać eksport.

Chiny 3. W jednej z chińskich fabryk nastąpił wybuch, który doprowadził do śmierci kilkunastu górników oraz zanieczyszczenia środowiska na sporym obszarze, z którym teraz musi sobie poradzić wasz rząd. Prosi więc pozostałe państwa o wspólne rozpatrzenie ich wcześniejszej oferty.

Chiny 4. Wasze stanowisko i argumenty uzyskały poparcie wśród największych międzynarodowych organizacji zajmujących się ochroną środowiska i praw pracowniczych. Wasz rząd zwraca się do sądu o uwzględnienie tego faktu przy orzekaniu wyroku.

Japonia 1. Wasz rząd zaproponował dostarczenie ekspertów, którzy pomogą niwelować skutki zniszczeń środowiskowych w rejonach wydobycia metali ziem rzadkich. Chiny muszą jednak pokryć koszty ich utrzymania i pobytu.

Japonia 2. Wasz rząd, w zamian za nieograniczenie eksportu do waszego kraju, obiecał udostępnienie na preferencyjnych warunkach patentów na wybrane nowo odkryte technologie i wynalazki.

Japonia 3. Rząd kategorycznie nie zgadza się na podniesienie ceny rud metali i ograniczenie eksportu, który już w tym momencie jest niższy niż do pozostałych państw.

Japonia 4. Ostatecznie wasz rząd zgadza się na utrzymanie eksportu, nie zgadza się na jego obniżenie.

Informacje dodatkowe – przekazywane przez posłańca

USA 1. Wasz rząd jest skłonny do negocjacji, jeśli poziom eksportu zostanie utrzymany na wcześniejszym poziomie przez najbliższe 10 lat.

USA 2. Wasz rząd w zamian za nieograniczenie eksportu jest zdecydowany na wycofanie floty wojskowej z Morza Południowochińskiego, co rząd chiński mógłby uznać za najbardziej spektakularny sukces swojej polityki od czasu zakończenia II wojny światowej. Wzmocniłoby to wiarygodność władzy w oczach mieszkańców Chin, dla której to poparcie stale spada.

USA 3. Wasz rząd proponuje odkupienie udziałów w zakupie metali od pozostałych krajów.

USA 4. Wasz kraj jest skłonny rozpocząć poszukiwania dodatkowych potrzebnych mu złóż w krajach Ameryki Południowej.

UE 1. Wasz rząd jest gotów pójść na niewielkie ustępstwa w kwestii podniesienia cen metali przez Chiny i jest otwarty na negocjacje. Chce jednak otrzymywać ich tyle samo, co w poprzednich latach.

UE 2. Wasz rząd obiecał zwiększenie importu na rynek europejski produktów wytwarzanych w Chinach i tym samym zwiększenie bogactwa tego kraju.

UE 3. Wasz rząd, w zamian za utrzymanie dostępu do metali ziem rzadkich na stałym poziomie, obiecuje Chinom dostęp do nowych technologii pozwalających wykorzystywać odnawialne źródła energii na bardzo wydajnym poziomie. Umożliwienie tego dostępu Chinom pomoże im w przezwyciężeniu wielu problemów środowiskowych, bo ograniczy pozyskiwanie energii z węgla.

UE 4. Wasz rząd jest zdecydowanym przeciwnikiem ograniczenia eksportu metali do strefy UE, ale jest otwarty na dialog i kompromis.